

# Loppuraportti: Säskylän Pyhäjärven kalatalouden kehittämishanke

9.1.2020 – 30.4.2021

**1. Toteuttajan nimi:** Säskylän kunta

**2. Hankkeen nimi ja hanketunnus:** Säskylän Pyhäjärven kalatalouden kehittämishanke 113536

**3. Yhteenveto hankkeesta – tiivistelmä hankkeen tavoitteista, keskeisistä toimijoista, toimenpiteistä, kustannuksista, rahoituksesta ja tuloksista:**

Hankkeen tavoitteena oli saada Säskylän Pyhäjärvelle uusia kalastajia, edesauttaa kalojen yhteismarkkinointia ja myyntiä sekä lisätä tietämystä uusista kalastamismenetelmistä. Lisäksi tavoitteena oli edistää kalastajien verkostoitumista ja parantaa lähtökohtia Säskylän Pyhäjärven ammattikalastajien toiminnalle. Hankkeen takana ja rahoittajina (omarahoitussuus) olivat Pyhäjärven ympäristökunnat (Eura, Säskylä, Pöytyä), Apetit Oyj ja Säskylän Pyhäjärven Hoitoyhdistys ry. Pyhäjärvi-instituutti toimi asiantuntijana soveltuvin osin. Hanketta veti ostopalveluna palkattu osa-aikainen projektipäällikkö, joka koordinoi toimintoja ja hoiti aktiivista tiedotusta ja edisti kalastajien verkostoitumista. Uusia kalastajia koulutettiin mestari-kisälli-periaatteella yhteistyössä Paraisten Kalakoulun kanssa. Markkinointia varten teetettiin tietoiskuvideoita Pyhäjärven ammattikalastuksesta eri vuodenaikoina. Hankkeen hyväksytyt kustannukset olivat 91 136,00 euroa, mutta jäättömän talven 2020 ja koronarajoitusten takia osa hankkeesta jäi toteuttamatta ja osa rahoituksesta käyttämättä. Pyhäjärvellä toimii nyt 4 uutta kalastajaa, viides on aloittamassa toimintaansa. Kalastajat ovat suhtautuneet hankkeeseen myönteisesti ja yhteistyö on ollut hyvää. Kalastajat ovat myös verkostoituneet ja aktivoituneet kehittämistoimiin entistä paremmin.

## 4. Raportti

### 4.1 Hankkeen tavoitteet

- Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on (esimerkiksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma ja Leader-ryhmän strategia)

Säskylän Pyhäjärven kalatalouden kehittäminen -hankkeessa oli tavoitteena saada järvelle 5 uutta, vakituista yrittäjäkalastajaa kisälli-mestari-tyyppisellä räätälöidyllä koulutusohjelmalla. Lisäksi tavoitteena oli edesauttaa kalojen yhteismarkkinointia ja myyntiä sekä lisätä tietämystä uusista kalastusmenetelmistä. Tarkoitus oli myös edistää kalastajien verkostoitumista sekä oman kalastajayhteisön sisällä että muiden kalastajien ja kalastukseen liittyvien tahojen kanssa. Kaiken kaikkiaan tavoitteena oli luoda perusta puitteille, joissa Säskylän Pyhäjärven ammattikalastajat pystyvät jatkossakin menestyksellisesti toimimaan.

Hanke oli kattavasti Selkämeren ja Pyhäjärven kalatalouden toimintaryhmän strategian kohtien 4. (Toimijoiden verkostoitumisen ja osaamisen lisääminen ja) 2. (Paikallisen kalan käytön lisääminen ja kalatalouden imagon lisääminen) mukainen. Niistä nousevat esiin erityisesti kohdat ”uusien kalastajien ja toimijoiden saaminen alalle”, ”kalan keräily-yhteistyön parantaminen”, ”toimintojen logistiikan parantaminen”, ”koulutus ja tietojen hankinta”, ”toimijoiden keskinäisen tiedonvaihdon tehostaminen”, ”toimitusketjujen lyhentäminen”, ”kalakantojen ja vesiympäristön säilyttämiseen ja parantamiseen liittyvät toimet”, ”yhteismarkkinointi ja markkinaselvitykset” sekä ”aktiiviset tiedotustoimet”.

## 4.2 Hankkeen toteutus: toimenpiteet

### Koulutuksen toteuttaminen

Mestari-kisällikoulutukseen valittiin syksyllä 2019 haastattelujen perusteella viisi kokelasta. Jäättömän talven (hanke ei päässyt alkamaan ajoissa) ym. syistä mestari-kisälli-osiassa aloitti lopulta kaksi kisälliä. Näiden osalta koulutus toteutui hyvin sekä mestarien että kisällien mielestä.

Kullekin koulutettavalle laadittiin ammattiopisto Livian edustajan ja projektipäällikön toimesta yksilökohtaiset harjoittelu- ja opintosuunnitelmat. Hankkeen projektipäällikkö huolehti koulutuksen organisoinnista ja yhteistyöstä Livian kanssa. Koulutuksen pääosa tapahtui nykyisten kalastajien kanssa käytännön työtä tehden. Hankkeessa maksettiin tulokkaille ja kouluttajille korvausta sitoutumisesta, tässä tapauksessa kouluttajille pienen kannustinrahan muodossa.

Kisällit suorittivat näyttökokein muutamia kohtia lukuun ottamatta kalastajan ammattitutkintojen osat Kalastus ja pyydysrakentaminen (25 osp), Ammattikalastajana toimiminen (30 osp) ja Ravustus ja rapukauppa (10 osp). Muutamat käytännön syistä tässä vaiheessa tekemättä jääneet suoritukset on sovittu tehtäviksi myöhemmin tänä vuonna.

Tämän hankkeen myötä Euran kunta kunnostaa Mannilan kalasatamaa, ja sinne saatiin kaksi uutta kalastajaa (toistaiseksi osa-aikaisina), kolmas odottaa kalasataman valmistumista aloittaakseen. Näin ollen hankkeen tavoite uusien kalastajien määrästä kuitenkin toteutui.

### Opintomatkat

Kalastajat kokivat opintomatkat tärkeiksi. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat järvellä aivan konkreettiset, esimerkiksi talvinuottakausi on huomattavasti lyhyempi kuin aiemmin, eikä sitä talvella 2020 ollut poikkeuksellisesti lainkaan. Järvellä on myös esimerkiksi aiempaa enemmän kovia tuulia. Uudenlaiset kalastusmenetelmät kiinnostavat kalastajia muutenkin, mutta nyt myös välttämättömyyden pakosta. Opintomatkoja siis suunniteltiin kovasti, mutta mitään niistä ei vallitsevan koronatilanteen takia tehty. Kalastajat eivät voineet ottaa riskiä sairastua vakavasti tai sairastuttaa muita ja toisaalta myös vallitsevat, kansalliset rajoitustoimenpiteet estivät matkojen toteuttamisen.

### Kalanmyyntitapojen ja -kanavien selvitys, selvitys mahdollisuudesta perustaa kalastajaosuuskunta, markkinointisuunnitelma

Projektipäällikkö teki haastatteluihin perustuen nykyisten kalanmyyntitapojen kuvauksen. Kaikin tavoin poikkeuksellisen vuoden (esim. muikkukanta kärsi pahoin jäättömän talven 2020 vaikutuksista) takia myynnin kehittäminen jäi odottamaan parempia aikoja. Kalastajille suunnatussa tiedotuksessa tähän liittyviä asioita tuli esiin jonkin verran.

Kalastajaosuuskuntaselvitys olisi vaatinut jotain hyödyttääkseen kalastajien yhteisiä kokoontumisia ja keskusteluja. Todettiin, että asiaa on turha yrittää edistää sähköpostein ym. Etäyhteyksin toteutettavat palaverit eivät tässä yhteisössä toimi lainkaan ja niihin osallistuminen koetaan hankalaksi.

Koronatilanne vaikutti myös markkinointimahdollisuuksiin. Lopulta päätettiin tuottaa ammattimaisesti lyhyitä, muutaman minuutin markkinointivideoita Pyhäjärven ammattikalastuksesta eri vuodenaikoina. Näitä laitetaan verkkoon kaikkien katsottavaksi, ja eri toimijat voivat käyttää niitä esitellessään Pyhäjärveä eri näkökulmista. Videoiden avulla nostetaan tietämystä Pyhäjärven kalastuksesta ja sen merkityksestä. Videot on tehty yhteistyössä mm. kalastajien, Säskylän Pyhäjärven hoitoyhdistyksen, Pyhäjärvi-instituutin, Apetit Oyj:n ja Kolvaan Kala Oy:n kanssa.

### Kalastajien verkostoituminen

Koronatilanne esti kaikenlaisten tilaisuuksien ja matkojen järjestämisen, joiden avulla kalastajien verkostoitumista oli tarkoitus edistää. Muutama pienimuotoinen kokoontuminen järjestettiin, ja ne koettiin hyödyllisiksi. Projektipäällikkö viesti kalastajille aktiivisesti hankkeeseen ja kalastukseen (mm. kalatalouden innovaatio-ohjelma) liittyvistä asioista, tapasi kalastajia ja keskusteli heidän kanssaan paljon myös puhelimesta. Arvioimme, että kalastajat ovat näidenkin

toimien johdosta aktivoituneet ja varsinkin nuoremmat myös verkostoituneet keskenään. Suunnitelmissa oli mm. tutustuminen Sisä-Suomen kalatalousalueen kalastajiin, mutta tämäkin jäi koronan takia toteutumatta.

#### **4.2.2. Aikataulu**

Projekti alkoi 9.1.2020 ja päättyi 30.4.2021.

#### **4.2.3. Resurssit**

Projektissa työskenteli osa-aikainen projektipäällikkö. Tämän piti työskennellä 70 prosentin työajalla, mutta poikkeuksellisen vuoden takia työaika jäi alle 50 prosentin. Projektipäällikkö neuvotteli hankkeen etenemisestä rahoittaja- ja yhteistyötahojen edustajien kanssa ja hoiti kaikki hankkeen käytännön operointiin liittyvät toimenpiteet kentällä.

Projekti sai rahoitusta yhteensä 91 136,00 euroa. Toteutuma tästä summasta on kuitenkin paljon pienempi, sillä monet, hankkeessa toteutuvaksi aiotut toimenpiteet jäivät toteutumatta ensin jäättömän talven takia ja sen jälkeen koronapandemian takia. Hankkeen näkökulmasta sen toteuttamisen ajankohta oli erittäin haastava.

#### **4.2.4. Toteutuksen organisaatio**

Hanketta hallinnoi Säkylän kunta, yhteyshenkilönä elinkeinojohtaja. Rahoittaja- ja yhteistyötahoilta valittiin yhteyshenkilöt, jotka olivat tiedotuksen ja hankkeeseen liittyvän keskustelun piirissä. Hankkeen käytännön toteutuksen ja kaikki siihen liittyvät toimenpiteet, viestinnän ja kalastajien koordinoinnin hoiti hankkeeseen nimetty osa-aikainen projektipäällikkö.

#### **4.2.5. Kustannukset ja rahoitus**

Hankkeen kustannukset syntyivät lähinnä kisällien ja mestarien tuista, projektipäällikön tehtävän laskutuksesta sekä markkinointimateriaaleista. Rahoituksen omavastuuosuus jaettiin Säkylän, Euran ja Pöytyän kunnan sekä Apetit Oyj:n ja Säkylän Pyhäjärven hoitoyhdistys ry:n kesken.

#### **4.2.6. Raportointi ja seuranta**

Projektipäällikkö on raportoinut hankkeen kulusta jatkuvasti hankkeen toteuttajan eli Säkylän kunnan kanssa ja lisäksi tiedottanut aktiivisesti hankkeen muiden yhteistyötahojen yhteyshenkilöitä. Ensimmäinen maksatushakemus tästä hankkeesta on tehty marraskuussa 2020.

Hankkeesta on viestitty Säkylän Pyhäjärven hoitoyhdistys ry:n verkkosivulla ([www.sakylanpyhajarvi.fi](http://www.sakylanpyhajarvi.fi)), etenemisestä ja tuloksista lähinnä Säkylän Pyhäjärven hoitoyhdistyksen FB-sivulla. Hoitoyhdistyksen sivuilla materiaalit ovat nähtävillä vielä hankkeen päättymisen jälkeen. Paljon viestintää on tehty sähköposteilla ja henkilökohtaisin kontaktein. Media on ollut hankkeesta kiinnostunut, joten varsinaisia lehdistötiedotteita on tehty vain yksi, samoin kuin on järjestetty vain yksi tiedotustilaisuus hankkeen alussa. Hanke on ollut esillä sanomalehdissä (Alasatakunta, Auranmaan Viikkolehti, Länsi-Suomi, Satakunnan Kansa, Turun Sanomat) sekä Lounais-Suomen uutisissa televisiossa ja radiossa. Tiivistelmä loppuraportista tullaan vielä julkaisemaan verkossa.

Sisäistä viestintää on tehty yhteistyötahoille lähetetyin sähköpostitiedottein, sähköpostein, runsaiden puhelujen ja viestien avulla.

#### **4.2.7. Toteutusoletukset ja riskit**

Oletus oli, että hankkeen kaikki osuudet saadaan toteutettua hyvin. Riski oli, että emme löydä uusiksi kalastajiksi hyviä ehdokkaita. Tämä osoittautui turhaksi, järvelle saatiin toivottu määrä uusia kalastajia. Jäättöntä talvea ei kukaan osannut odottaa, sellainen koettiin viimeksi n. 100 vuotta sitten. Koronaviruksen aiheuttamaa tilannetta ei kukaan osannut kuvitella.

### **4.3 Yhteistyökumppanit**

Tärkeimmät yhteistyökumppanit olivat paikalliset kalastajat. Hankkeen rahoittajakumppanien lisäksi asiantuntijana toimi pieneltä osin Pyhäjärvi-instituutti. Kalastuksen asiantuntijana toimi kalastajien lisäksi Säskylän Pyhäjärven hoitoyhdistys ry. Koulutus järjestettiin yhteistyössä Paraisten Kalakoulun (Ammattiopisto Livia) kanssa.

### **4.4 Tulokset ja vaikutukset**

Järvelle saatiin tavoitteen mukaisesti neljä (kohta viisi) uutta kalastajaa. Kaksi heistä osallistui mestari-kisällikoulutukseen, loput ovat olleet mukana aktiivisessa tiedotuksessa ja tutustumiskäynnillä. Tämä on erinomainen tulos, ja antaa valoisia näkymiä Säskylän Pyhäjärven kalataloudelle. Euran kunta aktivoitui suunnittelemaan Mannilan kalasataman remonttia, tämä puolestaan johti osaltaan lisäkalastajien saamiseen järvelle. Kalastajat aktivoituivat kehittämistoimiin entistä paremmin ja verkostoituivat koronatilanteeseen nähden hyvin. Markkinointivideoiden avulla tehdään tunnetuksi Pyhäjärven ammattikalastusta eri vuodenaikoina ja kohotetaan kotimaisen kalan arvostusta.

### **5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi**

Kalastajien pitää päästä suunnitelluille opintomatkoille, ne ovat erittäin tarpeellisia ilmaston ja pienevän kalastajamäärän takia; alan pitää uusiutua koko ajan. Myynnin kehittämiseen liittyen paikallisen pienimuotoisen jatkojalostustyön jatkaminen ja kehittäminen kohentaa saalista saatavaa tuloa ja siihen pitää satsata. Osuuskuntaselvitykseen kannattaa palata muutaman vuoden kuluttua. Uusien kalastajien investointitarpeisiin pitää kehittää esim. lopettelevan ja aloittelevan kalastajan välille jonkinlainen lunastusohjelma. Mannilan kalasataman remontti pitää saattaa valmiiksi ja tilat saada käyttöön.